

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

jaarverslag 2007

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

jaarverslag 2007

INHOUDSTAFEL

■	VOORWOORD	3
■	ACTIVITEITENVERSLAG 2007	5
■	COLLOQUIUM VIJF JAAR RAAD	14
■	OVERZICHT BESLISSINGEN 2007	16
■	RICHTLIJN OVER UNDERCOVERJOURNALISTIEK	19
■	SAMENSTELLING RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	20

VOORWOORD

In december 2007 heeft de Raad voor de Journalistiek zijn vijfjarig bestaan gevierd. Tijd om een balans op te maken. Dirk Voorhoof en Ann Braeckman hebben, op vraag van de Raad, een kritisch onderzoek verricht van de werking en de uitspraken van de Raad. De conclusie was positief. Met de opmerkingen en suggesties die beide onderzoekers formuleerden om de werking te optimaliseren zal uiteraard rekening worden gehouden.

Maar in 2007 heeft de Raad voor de Journalistiek ook zijn activiteiten voortgezet.

De bescherming van het privéleven, ook dat van "bekende Vlamingen", blijft een heikel onderwerp. Meer dan één derde van de beslissingen is aan deze problematiek gewijd. Een diepere analyse van deze beslissingen leert dat de Raad streng waakt over de verplichting van de uitgevers, de hoofdredacteuren en journalisten om de individuele waardigheid en privacy respecteren.

Ook de verplichtingen om uiterst zorgvuldig te zijn, zeker als het om berichtgeving over een gevoelige zaak gaat, en om waarheidsgetrouw te berichten als het een zaak gaat die iemand in een ongunstig daglicht kan stellen, werden in twee beslissingen benadrukt.

In twee beslissingen had de Raad de gelegenheid om de embargorichtlijn van 10 juli 2003 concreet gestalte te geven.

Naar aanleiding van twee vragen heeft de Raad ook een richtlijn inzake "undercoverjournalistiek" uitgewerkt. Dit gebeurde op 10 mei 2007. Als algemene regel geldt dat een journalist met open vizier optreedt. Bij elk professioneel contact moet hij zich als journalist kenbaar maken. Journalistiek waarbij de journalist een andere hoedanigheid of identiteit aanneemt, zoals bij zogenaamde undercoverreportages, moet de uitzondering blijven. Afwijking van deze regel is enkel toegestaan als aan bepaalde voorwaarden samen is voldaan. In de eerste plaats is vereist dat de informatie, die de journalist op die manier hoopt te verkrijgen, een grote maatschappelijke relevantie heeft, zoals het geval is bij ernstige misstanden of schending van mensenrechten. Aldus werden een paar krijtlijnen uitgetrokken die de journalist en de uitgever duidelijk maken hoe en wanneer zij met deze -vaak omstreden of ophefmakende - vorm van journalistiek moeten omgaan. Het is duidelijk dat deze uitzonderlijke methode niet kan worden gebruikt als spel of om louter publicitaire doeleinden

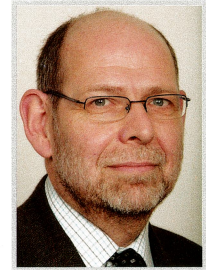
De Raad blijft uiteraard eerbied hebben voor de vrijheid van meningsuiting. Aan de schrijver van een column of opiniebijdrage komt een grote mate van vrijheid toe om zijn mening te geven en om conclusies te trekken uit door hem aangevoerde feiten.

Maar er zijn nieuwe uitdagingen.

Uit de binnenkomende klachten blijkt dat veel individuen aanstoot nemen aan de berichten (zgn. blogs) die op het internet zijn te vinden en die soms ook worden geschreven door journalisten.

En de praktijk leert ook dat er dringend nood bestaat aan een actualisering van de klassieke deontologische codes, die dateren uit 1971 en 1982. De Raad voor de journalistiek is bereid om hier vanuit de ervaring "op het veld" de nodige adviezen te geven.

Er bestaat ongetwijfeld een spanningsveld tussen de financieel-economische sector en de media. De Raad voor de Journalistiek heeft op 22 juni 2006 een richtlijn goedgekeurd over de handel met voorkennis, marktmanipulatie, beleggingsaanbevelingen en belangen-

Eric Brewaeys
Voorzitter

VOORWOORD

conflicten. Het komt er nu op aan om, in overleg, met de Commissie voor bank- financie- en assurantiewezen (CBFA) de grens te trekken tussen de journalistieke praktijken die verboden zijn op grond van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten enerzijds en de uitingsvrijheid anderzijds.

U ziet het: er zijn nog zeer veel uitdagingen, er is nog veel werk aan de winkel.

Eric Brewaeys
Voorzitter

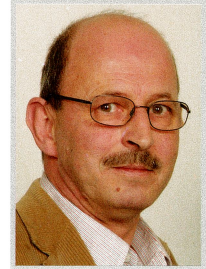
ACTIVITEITENVERSLAG 2007

Twee jaar geleden, in 2006, hebben we een gevoelige stijging vastgesteld van het aantal ingediende klachten en ook van de uitspraken van de Raad. Vorig jaar, in 2007, is er geen verdere verhoging geweest, maar zijn de cijfers min of meer op hetzelfde niveau gebleven. De Raad is met andere woorden in 2007 even actief geweest als in drukke jaar 2006.

Daar kwam bij dat de Raad in december 2007 zijn vijfde verjaardag heeft gevierd. Dat is gebeurd met een colloquium, waar een balans is opgemaakt van de eerste vijf jaren van de Raad. Op het einde van dit activiteitenverslag komen we kort terug op het colloquium en op die balans.

Eerst behandelen we de belangrijkste activiteiten van de Raad voor de Journalistiek en van zijn ombudsman: de klachtenbehandeling en het beantwoorden van vragen. Voorts wordt ook ingegaan op de overige werkzaamheden van de Raad.

In een apart deel van dit jaarverslag geven we een korte samenvatting van de 17 beslissingen die de Raad in 2006 heeft genomen over concrete dossiers. De volledige tekst van de uitspraken is terug te vinden op de website www.rvdj.be. De Raad heeft in 2007 ook een nieuwe Richtlijn aangenomen. De tekst van de Richtlijn wordt integraal in dit verslag opgenomen.

Flip Voets

*Ombudsman en
secretaris-generaal*

1. Klachten bij de Raad voor de Journalistiek

Tussen 1 januari en 31 december 2007 zijn bij de Raad voor de Journalistiek 41 nieuwe klachtendossiers geopend. Twee dossiers betroffen geen eigenlijke klacht, maar wel een vraag om advies. Omdat deze twee dossiers volgens de gewone klachtenprocedure worden behandeld, worden ze hier eveneens mee in rekening gebracht.

Het aantal nieuwe klachtendossiers is dus ongeveer even groot als in 2006, toen er 42 nieuwe klachtendossiers werden geopend. In 2006 was er wel een stijging geweest van ongeveer 50 % tegenover de jaren voordien, en dat hoge niveau is dus in 2007 gehandhaafd.

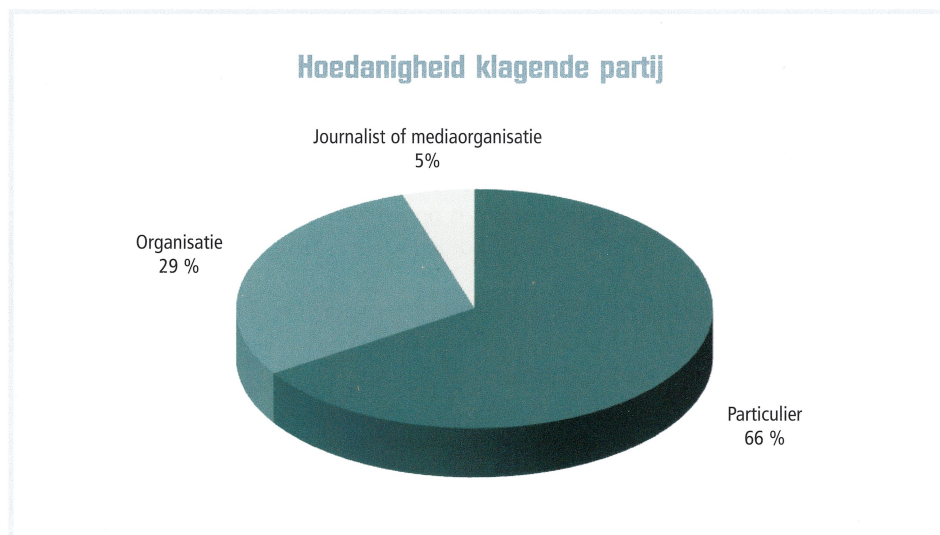
Daarnaast waren er begin 2007 nog 20 klachten in behandeling die voordien waren ingediend. De meeste ervan, 18, werden ingediend in 2006. Twee klachtendossiers dateren nog uit 2005.

In totaal zijn in 2006 dus 61 klachtendossiers behandeld: 20 oudere en 41 nieuwe. Daarvan konden er 41 volledig worden afgewerkt, zodat er op 31 december 2006 nog 20 openstaande klachten overbleven. Het aantal afgehandelde dossiers is dus net even groot als het aantal nieuw ingediende klachten, zodat er geen achterstand werd opgelopen.

Wie er bij de Raad voor de Journalistiek klacht heeft ingediend, blijkt uit tabel 1. De grote meerderheid van nieuwe klachten – 27 van de 41 – was afkomstig van particulieren. Twaalf klachten werden aanhangig gemaakt door of namens een organisatie, en twee dossiers werden ingediend vanuit de mediawereld zelf.

TABEL 1 : hoedanigheid van de klagers

HOEDANIGHEID KLAGENDE PARTIJ	AANTAL
• Particulier	27
• Organisatie	12
• Journalist of mediaorganisatie	2

Van de 27 klachten, afkomstig van particulieren, kwamen er negen van publieke figuren. Hieronder verstaan we mensen die een publieke functie uitoefenen of die zelf de openbaarheid hebben opgezocht als artiest, sportman of -vrouw en dergelijke. De overige 18 klachten werden ingediend door mensen die niet als publieke figuur te beschouwen zijn.

De twaalf klachten die zijn ingediend door organisaties, kwamen uit zeer diverse hoek. We noteerden vragen en klachten van de financiële toezichthouder, van commerciële bedrijven en van een sectororganisatie, van een scholengroep en van een OCMW, van een sportfederatie en van een antiracistische organisatie.

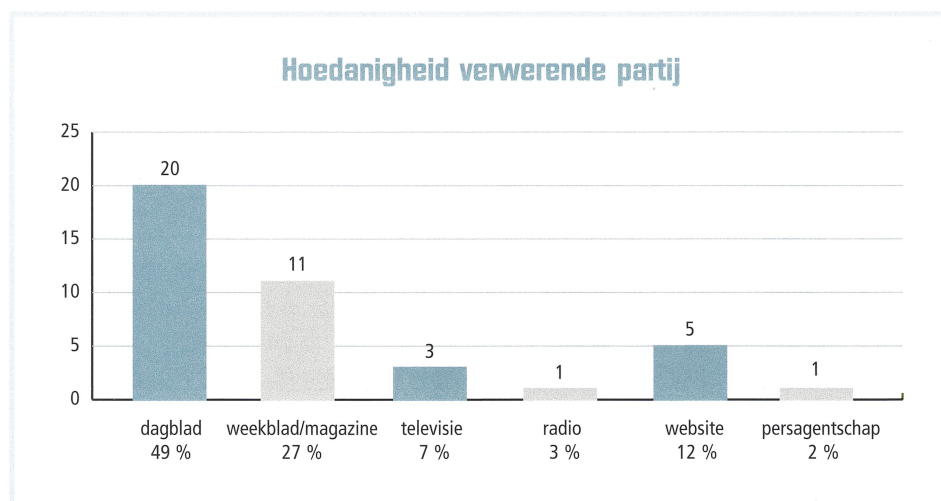
Ten slotte waren twee klachtendossiers afkomstig uit de mediasector zelf. Eén klacht werd ingediend door een journalist. Het andere dossier betrof een vraag gesteld door de journalistenvereniging VVJ. Ook deze informatieve vraag wordt volgens de klachtenprocedure behandeld.

Net als de vorige jaren, komen de dagbladen het meest in aanmerking voor een klacht. In tabel 2 worden de klachten opgedeeld volgens het medium waartegen ze gericht zijn.

TABEL 2 : hoedanigheid van de verweerders

HOEDANIGHEID VERWERENDE PARTIJ	AANTAL
• Dagblad	20
• Weekblad/Magazine	11
• Televisie	3
• Radio	1
• Website	5
• Persagentschap	1

De grootste groep klachten (20), zowat de helft van het totale aantal, betreffen een artikel in een dagblad of de handelwijze van een dagbladjournalist. Daarna volgen elf klachten tegen artikelen in weekbladen of magazines of tegen journalisten die werkzaam zijn voor die media.

Opmerkelijk is dat de derde plaats in de rangschikking wordt ingenomen door de klachten in verband met het internet. Het is de eerste keer sinds onze oprichting dat internetpublicaties het voorwerp zijn van een klacht. Dat er meteen vijf klachten kwamen wijst op de impact van het nieuwe medium. Overigens zijn zowel websites van gevestigde media, kranten en de openbare omroep, het voorwerp van een klacht geweest, als ook onafhankelijke websites die zich als journalistiek presenteren.

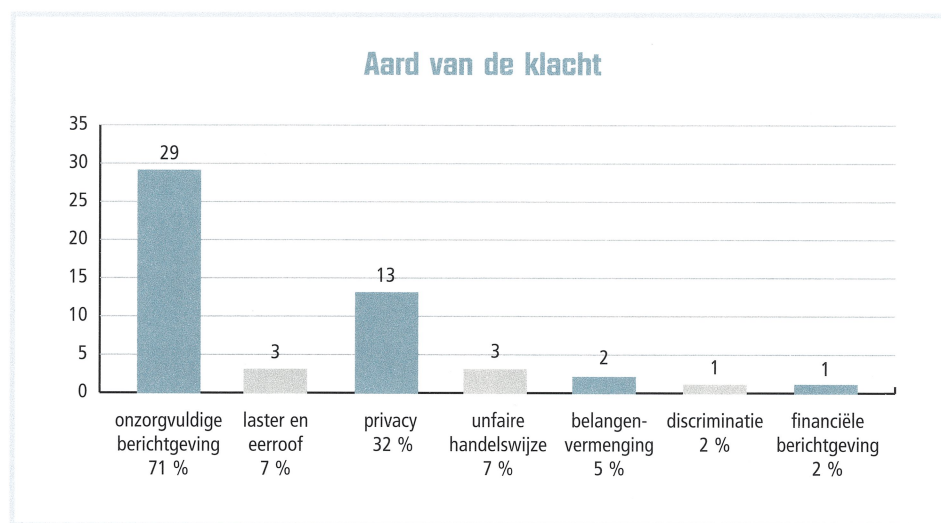
Over de televisie waren er in 2007 maar drie klachten, en dat is veel minder dan het jaar voordien, toen er 13 klachten in verband met televisie waren. Ten slotte noteren we nog één klacht tegen een radioprogramma, en één klacht in verband met een bericht van een persagentschap.

Bij ontvangst van een klacht, wordt zij onmiddellijk gekwalificeerd naargelang de beweerdde inbreuk op de beroepsethiek, zoals die door de klager wordt aangevoerd. Het betreft een voorlopige indeling, die nog kan veranderen na het onderzoek van het hele dossier en de uitspraak van de Raad. Toch geeft deze aanvankelijke kwalificatie een duidelijk beeld van waar de problemen zich doorgaans situeren. Omdat de klagers vaak meerdere inbreuken op de beroepsethiek aanvoeren, ligt het totaal van de beweerdde inbreuken hoger dan het totale aantal klachten. Het resultaat van de indeling is verwerkt in tabel 3.

TABEL 3 : aard van de klachten

AARD VAN DE KLACHT	AANTAL
• Onzorgvuldige berichtgeving	29
• Laster en eerroof	3
• Privacy	13
• Unfaire handelwijze	3
• Belangenvermenging	2
• Discriminatie	1
• Financiële berichtgeving	1

Bijna twee derde van de klachten is ondergebracht in de – zeer ruime – categorie van de *onzorgvuldige berichtgeving*. Deze klachten hebben te maken met feitelijke fouten in een artikel of in een journalistieke bijdrage. Het kan gaan om onjuistheden die vermeden hadden

kunnen worden, en die het gevolg zijn van een slordige bronnencontrole of van een gebrek aan wederhoor bij de nieuwsgaring. Ook wanneer de klagende partij beweert dat haar ten onrechte geen wederwoord werd verleend na de publicatie of na de uitzending, werd dit als onzorgvuldige berichtgeving geregistreerd. Een gebrek aan wederwoord kan immers leiden tot eenzijdige en partijdige berichtgeving. Ten slotte werden in deze categorie eveneens de klachten over bewust eenzijdige en tendentieuze berichtgeving ondergebracht. Enkel de gevallen waarin door de klagende partij regelrechte *laster en/of eeroof* werd ingeroepen, zijn als een aparte categorie weergegeven met in totaal drie klachten. Van de 41 klachten die in 2007 werden ingediend, hadden er 29 te maken met beweerde onzorgvuldige berichtgeving.

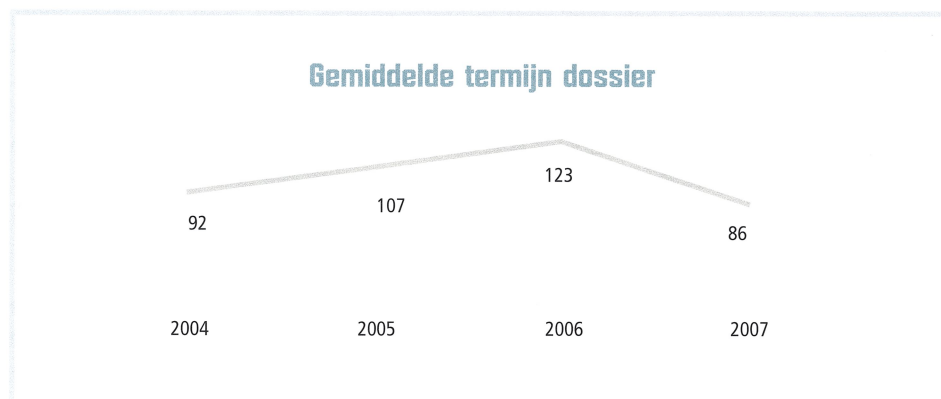
Er waren ook dertien beweerde schendingen van de *privacy*. Dat is ongeveer even veel als in 2006. Vier van deze dossiers werden ingediend door een klager die als publieke figuur kan worden beschouwd. De negen andere dossiers over een aantasting van de *privacy* waren afkomstig van mensen die niet als publieke figuur kunnen worden aanzien.

In totaal konden in 2007 41 dossiers worden afgesloten. Dat is bijna even veel als in 2006, toen het er 42 waren. Het aantal in 2007 afgesloten dossiers is overigens precies even groot als het aantal nieuwe klachten, wat betekent dat er, zoals al eerder werd vermeld, geen achterstand is opgelopen.

De gemiddelde doorlooptijd van een dossier bedroeg 86 werkdagen, of iets meer dan vier maanden. Dat is een gunstige evolutie in vergelijking met de vorige jaren. In 2006 duurde het 123 werkdagen voor een dossier kon worden afgesloten. In 2005 ging het om een gemiddelde van 107 dagen en in 2004 bedroeg de gemiddelde behandelingsduur 92 dagen.

TABEL 4 : gemiddelde doorlooptijd van de dossiers

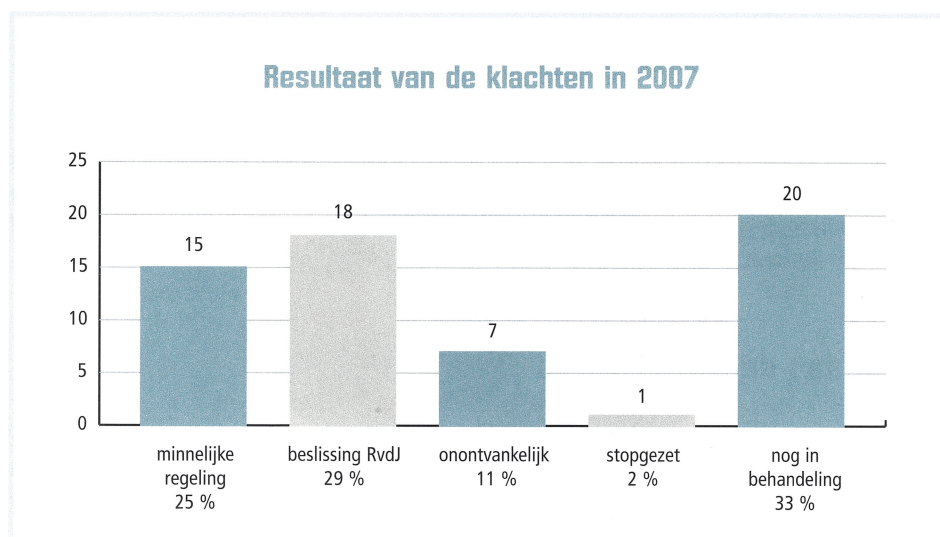
JAAR	GEMIDDELTE TERMIJN DOSSIER
• 2004	92
• 2005	107
• 2006	123
• 2007	86

Het gunstige resultaat werd beïnvloed door het feit dat niet minder dan zeven dossiers vrijwel onmiddellijk na ontvangst – binnen een termijn van één tot vijftien dagen – minnelijk konden worden afgehandeld. Daarnaast werden ook drie klachten binnen een termijn van enkele dagen onontvankelijk verklaard. De snelle afhandeling van deze tien dossiers had uiteraard een positieve invloed op het gemiddelde. Het langst aanslepende dossier daarentegen werd pas na 214 dagen afgesloten. Het ziet er overigens niet naar uit dat de zeer korte gemiddelde behandelingsduur ook in de toekomst gehandhaafd zal kunnen worden, aangezien er nog altijd twee dossiers van 2005 geopend blijven, op vraag van beide partijen overigens. De partijen hebben dus zelf ook een invloed op de snelheid waarmee de zaken worden afgehandeld.

TABEL 5 : resultaat van de klachten in 2007

RESULTAAT KLACHT	AANTAL
• Minnelijke regeling	15
• Beslissing RvdJ	18
• Onontvankelijk	7
• Stopgezet	1
• Nog in behandeling	20

De Raad voor de Journalistiek nam achttien beslissingen in 2007, even veel als in 2006. Twee beslissingen hadden geen betrekking op een eigenlijke klacht maar bevatten het antwoord op een adviesaanvraag. Ze worden daarom 'advies' genoemd, maar omdat ze dezelfde procedure volgen als de klachtendossiers worden ze wel bij de beslissingen gerekend. Zestien maal heeft de Raad een uitspraak gedaan over een eigenlijke klacht. Hiervan werden er tien gegrond of gedeeltelijk gegrond verklaard. Vijf klachten werden ongegrond bevonden, en één klacht is onontvankelijk verklaard. Het volledige overzicht van de beslissingen, samen met een korte toelichting, wordt in dit jaarverslag gepubliceerd.

De twee adviesaanvragen hadden betrekking op journalistieke undercoverpraktijken. De Raad heeft er een aanleiding in gezien om de voorwaarden waaraan deze uitzonderlijke vorm van nieuwsgaring dient te beantwoorden, te omschrijven in een 'Richtlijn over undercoverjournalistiek'. De integrale tekst van de Richtlijn is eveneens in dit jaarverslag opgenomen.

Daarnaast werden in 2007 nog eens zeven andere klachten onontvankelijk verklaard via de verkorte procedure, waarin door het werkingsreglement is voorzien. Op aangeven van de ombudsman kan de voorzitter, na een eerste onderzoek van de klacht, de Raad voorstellen om te besluiten dat de klacht onontvankelijk is. Het betreft hier klachten waarbij op het eerste gezicht duidelijk is dat ze onontvankelijk zijn, bijvoorbeeld omdat de termijn om klacht in te dienen ruimschoots overschreden was (3 x), omdat de klager geen persoonlijk belang kon aanvoeren (1x), omdat de klacht anoniem was ingediend (1x), omdat de klacht een amusementsprogramma betrof (1x) of omdat de klacht was ingediend tegen een Nederlands medium (1x). In dit laatste geval werd de klacht overigens overgemaakt aan de Nederlandse Raad voor de Journalistiek.

Vijftien dossiers werden afgesloten met een minnelijke regeling, waarbij de klagende partij en het medium een akkoord bereiken. De ombudsman kan deze regeling faciliteren, maar hij kan ze niet opleggen. Een minnelijke regeling kan diverse vormen aannemen, en dat was ook in 2007 het geval. Viermaal werd in overleg met de klager een rechtzetting gepubliceerd. In drie andere zaken kon de klager genoegen nemen met het aanbieden van excuses. Tweemaal werd het geschil geregeld door de publicatie van een nieuw artikel. Bij twee andere klachten, die een internetpublicatie betroffen, werd een document van de website gehaald. In nog twee andere dossiers was de klager bereid zijn klacht in te trekken nadat het medium meer uitleg gegeven had over zijn handelwijze en in de twee overige dossiers hebben de klagende partij en het medium een onderling akkoord bereikt, waarna de klacht eveneens werd ingetrokken.

Ten slotte werd de behandeling van één dossier stopgezet omdat de klager, ondanks herinneringen, lange tijd niets meer van zich heeft laten horen.

Op 31 december 2007 waren er nog 20 klachtendossiers in behandeling. Twee dossiers dateren nog van 2005, maar voor deze beide zaken werd de behandeling op vraag van beide partijen gedurende een langere termijn opgeschort. De overige 18 dossiers zijn allemaal opgestart in de loop van 2007.

2. Vragen aan de Raad voor de Journalistiek

In de loop van 2007 zijn er in totaal 107 vragen om 'informatie over de algemene beroeps-ethiek' binnengelopen bij de Raad voor de Journalistiek. Dat aantal ligt in dezelfde orde van grootte als de vorige jaren. In 2006 werden er 100 vragen geregistreerd, in 2005 waren het er 111. Op enkele uitzonderingen na, kregen de vraagstellers binnen de week een antwoord.

Het secretariaat is ook geregeld gecontacteerd voor doorverwijzingen of om basisgegevens op te vragen, zoals adressen of ons werkingsreglement, maar die louter informatieve vragen zijn niet geregistreerd.

Net zoals vorige jaren, kwamen de meeste vragen binnen via mail of per telefoon: respectievelijk 49 en 44. Drie vragen werden per brief gesteld, en elf vraagstellers brachten een bezoek aan het secretariaat.

Net zoals vorig jaar waren studenten, veelal ingeschreven in een van de opleidingen journalistiek of communicatiewetenschappen, de grootste groep vraagstellers. 31 onder hen zochten informatie voor een opdracht of voor hun eindverhandeling. Vaak betrof het onderwerp van de vraag de werking van de Raad zelf of een of ander onderdeel van de journalistieke ethiek.

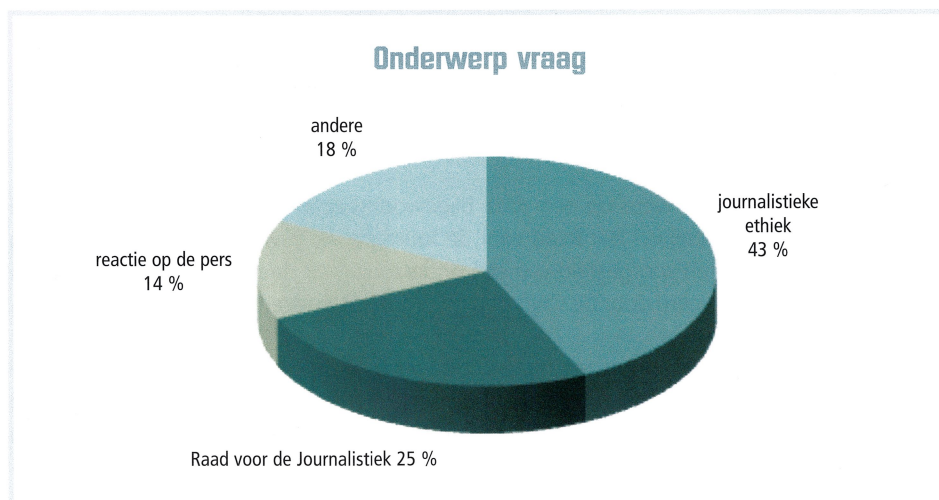
Vanuit de mediasector kwamen er eveneens 31 vragen binnen: 23 ervan waren afkomstig van journalisten, de overige werden gesteld door andere betrokkenen. De meeste vragen hadden betrekking op ethische of juridische aspecten van het beroep, vaak met een praktische inslag.

Een derde belangrijke groep vraagstellers zijn de 'belanghebbenden': particulieren of organisaties uit diverse sectoren die op een of andere manier een probleem hebben of een probleem willen voorkomen met de media en die daarvoor advies inwinnen. Het betreft geregeld de manier waarop er gereageerd kan worden op berichtgeving in de geschreven pers (13 maal), op een televisie-uitzending (eenmaal) of op een internetpublicatie (eenmaal).

De drie meest voorkomende thema's waarop de vragen betrekking hebben, zijn ondergebracht in onderstaande tabel. Ze beslaan ruim drie vierde van het totale aantal vragen en het zijn overigens dezelfde thema's die ook vorig jaar het meest aan bod zijn gekomen.

TABEL 6 : onderwerp van de vragen

ONDERWERP VRAAG	TOTAAL
• Journalistieke ethiek	46
• Raad voor de Journalistiek	27
• repleik op de pers	15

3. Andere activiteiten

De voltallige Raad voor de Journalistiek is in 2007 acht maal bijeengekomen. Op elke bijeenkomst wordt een stand van zaken opgemaakt van de lopende dossiers en, wanneer een rapporteringscommissie een ontwerpbeslissing heeft opgesteld, wordt ze besproken, eventueel geamendeerd en goedgekeurd. Ook de journalistieke actualiteit komt geregeld aan bod op de bijeenkomsten van de Raad. De bijeenkomsten van de Raad worden druk bijgewoond. Gemiddeld waren er, plaatsvervangende leden inbegrepen, twintig leden aanwezig op een vergadering van de Raad.

De rapporteringscommissies van de Raad bestaan in de regel uit drie leden van de Raad, en ze bereiden de ontwerpbeslissingen voor. Nadat de partijen hun argumenten en bewijsstukken schriftelijk hebben uitgewisseld, houdt de commissie een hoorzitting waarop de partijen nog mondelinge toelichting kunnen geven. In veel gevallen worden de partijen daarbij bijgestaan door een advocaat of door een collega. In totaal vonden er in 2007 elf hoorzittingen plaats. Tijdens sommige hoorzittingen werden twee of meer dossiers behandeld.

Samen met de Vlaamse Vereniging van beroepsJournalisten VVJ en de Werkgroep Verder werden een reeks aanbevelingen opgesteld voor een verantwoorde berichtgeving over zelfdoding. Aan journalisten wordt gevraagd om tweemaal na te denken vooraleer ze berichten over een geval van zelfdoding, omdat bepaalde vormen van berichtgeving imitatiegedrag kunnen uitlokken en omdat onnodige aandacht voor details en privégegevens aanvullende stress kunnen veroorzaken bij de nabestaanden. De aanbevelingen werden toegelicht in een folder 'Als journalist kun je levens redden', die ruim onder de redacties werd verspreid.

Op 20 en 21 september 2007 nam de ombudsman deel aan de jaarlijkse bijeenkomst van het netwerk van Europese persraden, de *Alliance of Independent Press Councils of Europe (Aipce)*, die ditmaal plaatsvond in het Schotse Edinburg, op uitnodiging van de Britse *Press Complaint Commission*. Er waren afgevaardigden aanwezig uit 25 landen. Tijdens de discussie kwam onder meer aan bod dat veel persraden geconfronteerd worden met een toename van klachten rond internetpublicaties, en dat het soms nog zoeken is naar gepaste oplossingen. In elk geval blijkt de werkwijze van de Raad voor de Journalistiek aangepast te zijn aan een tijd waarin men steeds meer convergentie ziet optreden tussen de diverse mediakanalen. De Raad voor de Journalistiek is als persraad immers bevoegd voor alle media, en hij behandelt dus journalistiek in zijn gedrukte, audiovisuele of internetvorm. Sommige buitenlandse persraden daarentegen zijn traditioneel enkel bevoegd voor de geschreven pers, wat juist door de groeiende convergentie tussen de media problemen oplevert.

4. Vijf jaar Raad voor de Journalistiek

Op 18 december 2007 werd op een druk bijgewoond colloquium in het Internationaal Perscentrum in Brussel vijf jaar Raad voor de Journalistiek gevierd. Op de studiemiddag werden de resultaten voorgesteld van een onderzoek naar de werking en de resultaten van de Raad, uitgevoerd door de vakgroep communicatiewetenschappen van de UGent.

Een eerste deel van het onderzoek bestaat uit een analyse van de uitspraken en van de minnelijke schikkingen die in de loop van de eerste vijf jaar tot stand zijn gekomen. Een tweede deel betreft een uitvoerige bevraging van klagers en hoofdredacteuren over hun ervaringen met en hun mening over de Raad. Daaruit blijkt dat de Raad over het algemeen gewaardeerd wordt, maar nog te weinig bekend is.

De resultaten van het volledige onderzoek, samen met enkele algemene bijdragen, werden gebundeld in het boek 'Vijf jaar Raad. Een balans', dat naar aanleiding van het colloquium werd uitgegeven.

De onderzoekers, professor Dirk Voorhoof en mevrouw Ann Braeckman, ronden hun onderzoek af met een aantal suggesties en aanbevelingen, die we in dit jaarverslag opnemen en die zeker een aandachtspunt zullen vormen in de komende periode.

1. De **bekendheid** van de Raad verbeteren, o.a. via een informatiecampagne, aankondigingen in en op de websites van de media, met informatiebrochure die kan aangeklikt of aangevraagd worden. Ook meer aandacht in journalistieke berichtgeving voor de werking van de Raad en naar aanleiding van de publicatie van jaarverslagen, afkondigingen van richtlijnen, adviezen en beslissingen.
2. **Minnelijke schikkingen** stimuleren en zowel de klager als de journalist of het medium van de verschillende mogelijkheden op de hoogte brengen met proactieve opstelling vanwege de ombudsman.
3. **Het procedureverloop inkorten** door snellere uitwisseling van stukken, sneller advies door rapporteringscommissie en kort daarop aansluitend vergadering en beslissing van de Raad.
4. De vraag tot **genoegdoening aan klagers** op creatieve wijze tegemoet komen.
5. **Publicatie van de beslissingen** van de Raad in het medium in kwestie.
6. De procedure voor de aanstelling van de **leden van de Raad** transparanter maken, met kandidaatstelling vanuit maatschappelijk middenveld.
7. Uitwerken van een **journalistieke gedragscode** op basis van bestaande codes, richtlijnen, adviezen en beslissingen, na brede consultatieronde en dit met tweejaarlijkse evaluaties in functie van mogelijke actualiseringen.

Flip Voets
Ombudsman en secretaris-generaal

COLLOQUIUM VIJF JAAR RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Ruim honderd belangstellenden uit binnen- en buitenland woonden op 18 december 2007 het colloquium bij naar aanleiding van de vijfde verjaardag van de Raad voor de Journalistiek. Op de bijeenkomst werden de resultaten voorgesteld van een onderzoek dat de vakgroep communicatiewetenschappen van de UGent onder leiding van professor Dirk Voorhoof heeft uitgevoerd naar de beslissingen en de minnelijke regelingen die sinds de oprichting tot stand zijn gekomen. Er tweede luik van het onderzoek betrof een bevraging bij 75 klagers en bij twintig hoofdredacteurs.

De resultaten werden besproken tijdens een paneldebat, waaraan deelgenomen werd door mevrouw Annelies Verdoodt, auteur van een doctoraal proefschrift over journalistieke zelfregulering, Vlaams ombudsman Bernard Hubeau, de heer Hans Mentink, auteur van een proefschrift over de Nederlandse Raad voor de Journalistiek, en door voorzitter Eric Brewaeys en ondervoorzitter Patrick Martens van de Raad voor de Journalistiek.

Na de pauze gaf nationaal secretaris Martine Simonis van de *Association des Journalistes professionnels* een overzicht van de stand van zaken in Franstalig België en schetste professor Robert Pinker van de Britse *Press Complaint Commission* het belang van zelfregulering voor een vrije en verantwoordelijke pers. Het slotwoord werd namens minister van media Geert Bourgeois gevoerd door kabinetschef Ben Weys.

Voorzitter **Alex Fordyn** van de VZW Raad voor de Journalistiek heet de genodigden welkom.

De onderzoekers professor **Dirk Voorhoof** en mevrouw **Ann Braeckman**.

Professor Voorhoof stelt de onderzoeksresultaten voor.

De deelnemers aan het paneldebat, gemodereerd door radiojournaliste **Sofie Demeyer**.

Ruim honderd belangstellenden wonen de studiemiddag bij.

Professor **Robert Pinker** van de Press Complaint Commission put uit zijn ruime internationale ervaring.

Kabinetschef **Ben Weyts** houdt de slottoespraak.

De zaal tijdens de presentatie van mevrouw **Braeckman**.

OVERZICHT BESLISSINGEN 2007

2007-01:
Beslissing De Backer t/ Het Nieuwsblad en Van Rossem **ONGEGROND**
 (8 februari 2007)

De journalist heeft de opinie van klager gerespecteerd en de reactie van klager correct weergegeven.

2007-02:
Beslissing Parket Antwerpen t/ De Standaard **ONGEGROND**
 (8 februari 2007)

In uitzonderlijke gevallen kan een eenzijdig verzoek om bepaalde elementen niet in de openbaarheid te brengen door de pers gehonoreerd worden. Aangezien het hier een beperking betreft van het grondrecht van informatie, is hiervoor vereist (1) dat het verzoek overtuigend en uitdrukkelijk wordt gemotiveerd, en (2) dat de hoofdredactie ervan op de hoogte wordt gebracht en erbij wordt betrokken, aangezien het hier geen kwestie van nieuwsgaring betreft maar wel van wijze van publicatie of verspreiding, waarvoor de hoofdredactie de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt.

2007-03:
Beslissing Parket Antwerpen t/ Het Nieuwsblad **ONGEGROND**
 (8 februari 2007)

In uitzonderlijke gevallen kan een eenzijdig verzoek om bepaalde elementen niet in de openbaarheid te brengen door de pers gehonoreerd worden. Aangezien het hier een beperking betreft van het grondrecht van informatie, is hiervoor vereist (1) dat het verzoek overtuigend en uitdrukkelijk wordt gemotiveerd, en (2) dat de hoofdredactie ervan op de hoogte wordt gebracht en erbij wordt betrokken, aangezien het hier geen kwestie van nieuwsgaring betreft maar wel van wijze van publicatie of verspreiding, waarvoor de hoofdredactie de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt.

2007-04:
Beslissing Joris t/ Het Belang van Limburg **GEGROND**
 (8 februari 2007)

Het wederwoord is een rechtmatig uitvloeisel van de persvrijheid. Als betrokkene hierom uitdrukkelijk verzoekt, kan het wederwoord enkel om ernstige redenen afgewezen worden.

2007-05:
Beslissing Lambreghts t/ Het Belang van Limburg **ONONTVANKELIJK**
 (8 februari 2007)

Om klacht te kunnen indienen bij de Raad voor de Journalistiek, is een persoonlijk belang bij de zaak vereist.

2007-06:
Beslissing Hamelrijck t/ Humo en De Coninck **GEGROND**
 (8 februari 2007)

Bij de berichtgeving over een gevoelige zaak is uiterste zorgvuldigheid aangewezen.

OVERZICHT BESLISSINGEN 2007

2007-07:
Beslissing Devos t/ Het Laatste Nieuws en Masschelin (DEELS) GEGROND
(8 februari 2007)

De vermelding van details van de gezinstoestand van klager, die voor de feiten waarvoor hij verdacht wordt niet relevant zijn, vormt een nodeloze inbreuk van het privéleven van klager.

2007-08:
Beslissing Drowart t/ Het Laatste Nieuws en Grobben (DEELS) GEGROND
(15 maart 2007)

Bij het zoeken naar informatie oefent de pers geen ongepaste druk uit op slachtoffers en hun omgeving, en ze valt de betrokkenen niet aanhoudend lastig.

2007-09:
Beslissing Devriendt, De Loof en Cambien t/ Vandeweghe ONGEGROND
(15 maart 2007)

Aan de schrijver van een column of opiniebijdrage komt een grote mate van vrijheid toe om zijn mening te geven en om conclusies te trekken uit door hem aangevoerde feiten.

2007-10:
Beslissing Lalau t/ Retail Media GEGROND
(10 mei 2007)

Vermeldingen in het colofon dienen overeen te stemmen met de werkelijkheid.

2007-11:
Advies over reportage van Telefacts VTM
(14 juni 2007)

De undercovermethode was in het concrete geval niet verantwoord.

2007-12:
Advies over voorgenomen reportage van Radio 1 Wilde Geruchten
(14 juni 2007)

De undercovermethode was in het concrete geval niet verantwoord.

2007-13:
Beslissing Michel t/ De Coninck GEGROND
(14 juni 2007)

Een journalist die een geïnterviewde zware beschuldigingen laat formuleren, zonder nuancering of wederwoord, terwijl hij moet weten dat het waarheidsgehalte ervan niet hard gemaakt is of zelfs ontkracht is, schiet tekort in zijn plicht om volledig en waarheidsgetrouw te berichten over een zaak die hij zelf in de openbaarheid heeft gebracht.

OVERZICHT BESLISSINGEN 2007

2007-14:
Beslissing Wille t/ Het Laatste Nieuws en Cauwels
(14 juni 2007)

ONGEGROND

De krant heeft de fouten in haar volgende editie op duidelijke wijze gecorrigeerd en de rechtzetting ging gepaard met excuses.

2007-15:
Beslissing Dusauchoit t/ Het Laatste Nieuws en Coenegracht
(14 juni 2007)

GEGROND

De journalist mag de privacy van personen niet verder aantasten dan in het kader van zijn berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. De inbreuk op de privacy is slechts toegelaten als ze in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijke belang van de publicatie.

2007-16:
Beslissing M.B. t/ Gazet van Antwerpen
(13 september 2007)

GEGROND

Extra voorzichtigheid is aangewezen bij de bekendmaking van identiteitsgegevens van minderjarige slachtoffers.

2007-17:
Beslissing S.B. t/ Gazet van Antwerpen
(13 september 2007)

GEGROND

Extra voorzichtigheid is aangewezen bij de bekendmaking van identiteitsgegevens van slachtoffers van seksueel geweld.

2007-18:
Beslissing Van den Durpel t/ TV Familie
(8 november 2007)

(DEELS) GEGROND

Klager heeft het weekblad er tijdig van op de hoogte gebracht dat zijn broer zich in een moeilijke toestand bevindt. In de gegeven omstandigheden had de redactie op zijn minst contact moeten opnemen met klager, om na te gaan of en in welke mate het interview dat met de broer van klager was afgenomen, nog kon worden gepubliceerd.

RICHTLIJN OVER UNDERCOVERJOURNALISTIEK

Als algemene regel geldt dat een journalist met open vizier optreedt. Dit betekent dat hij/zij zich bij elk professioneel contact als journalist kenbaar maakt. Journalistiek waarbij de journalist een andere hoedanigheid of identiteit aanneemt, zoals bij zogenaamde undercoverreportages, moet de uitzondering blijven.

Afwijking van deze regel is enkel toegestaan als aan volgende voorwaarden samen is voldaan:

1. De informatie, die de journalist op die manier hoopt te verkrijgen, heeft een grote maatschappelijke relevantie, zoals het geval is bij ernstige misstanden of schending van mensenrechten.
2. De gebruikelijke journalistieke methoden van informatiegaring zijn niet toereikend om het verhoopte resultaat te bereiken.
3. De risico's, die het gebruik van de undercovermethode met zich kan meebrengen voor de journalist of voor anderen, staan in een aanvaardbare verhouding tot het verhoopte resultaat.
4. De beslissing tot realisatie van een undercoverreportage, alsook de realisatie en de openbaarmaking ervan, gebeuren in overleg met en onder verantwoordelijkheid van de hoofdredactie of haar gemachtigde.

Brussel, 10 mei 2007

De Raad voor de Journalistiek na de vergadering van 11 januari 2007: (vlnr) Wim Criel, Walter Van Gerven, René Adams, Michel De Vinck, Leen Uytterhoeven, Luc Desmet, Geert Steurbaut, Karen Van Brabant, Jan Ceuleers, Johan Van Cleemput, Patrick Martens, Eric Brewaeys, Alex Fordyn, Greta Bourgeois, Paul Geerts, Pieter Knapen, Stefaan Michielsen, Stefaan Walgrave, Astrid Rubbens, Werner Smeuninx, Luc Van Poecke, Louis Weenen, Jos Bouveroux, Filip Verhoest, Frans Wauters.

LEDENLIJST RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK 2007

EFFECTIEVE LEDEN

- **BREWAEYS Eric**, staatsraad raad van state en docent VUB, voorzitter RvdJ,
- **MARTENS Patrick**, journalist Knack, ondervoorzitter RvdJ,
- **BOURGEOIS Greta**, em. raadsheer Hof van Cassatie en em. hoogleraar KULeuven,
- **CEULEERS Jan**, jurist,
- **CRIEL Wim**, verantwoordelijke uitgever Roularta Media Group,
- **DE SMET Luc**, journalist VTM nieuws,
- **DE VINCK Michel**, gedelegeerd bestuurder Photo News,
- **KNAPEN Pieter**, hoofdredacteur VRT,
- **RUBBENS Astrid**, stafmedewerker slachtofferhulp Steunpunt Algemeen Welzijnswerk,
- **STANDAERT Luc**, journalist Belang van Limburg en Gazet van Antwerpen,
- **SMEUNINX Werner**, redactiemanager Gazet van Antwerpen en Belang van Limburg,
- **STEURBAUT Geert**, stafdirecteur Corelio,
- **UYTERHOEVEN Leen**, woordvoester NMBS Holding,
- **VAN CLEEMPUT Johan**, zelfstandig mediaconsulent,
- **VAN GRIEKEN Jean-Paul**, secretaris-generaal Unie van de Periodieke Pers,
- **VERHOEST Filip**, journalist De Standaard,
- **WAUTERS Frans**, bruggepensioneerd journalist,
- **WEENEN Louis**, freelance journalist,

PLAATSVERVANGERS

- **ADAMS René**, actief gepensioneerde journalist,
- **BOUVEROUX Jos**, hoofdredacteur VRT,
- **CLEMENT Koen**, directeur Magnet Magazines,
- **DE MEULEMEESTER Ann**, algemeen secretaris ACW,
- **GEERTS Paul**, publicist,
- **DESLE Piet**, hoofdredacteur VMMA radio's,
- **FORDYN Alex**, algemeen directeur Vlaamse Dagbladders,
- **MAERTENS Hans**, redactiemedewerker Roularta,
- **MICHIELSEN Stefaan**, journalist De Tijd,
- **PAUWELS Tim**, journalist VRT,
- **VAN BRABANT Karen**, bedrijfsjuriste De Persgroep,
- **VAN DE RIJT Steven**, voorzitter UPP,
- **VAN GERVEN Walter**, em. hoogleraar KULeuven en U. Maastricht en gew. advocaat-generaal Europees Hof van Justitie,
- **VAN POECKE Luc**, hoogleraar departement communicatiewetenschappen K.U.Leuven,
- **VANDELOOVERBOSCH Marc**, journalist VRT,
- **VANDERSTUKKEN Walter**, journalist,
- **WALGRAVE Stefaan**, hoogleraar politieke wetenschappen Universiteit Antwerpen,

SECRETARIS GENERAAL

- **VOETS Flip**, secretaris-generaal.

ADMINISTRATIEF SECRETARIAAT

- **DE WILDE Kristina**.

**De Raad voor de Journalistiek:
de media worden er beter door.**

IPC - Résidence Palace - Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/230 27 17 - www.rvdj.be - info@rvdj.be

Verantwoordelijke uitgever : Flip Voets, Wetstraat 155, 1040 Brussel